

Робърт Маккамън

МОМЧЕШКИ ЖИВОТ

София, 2019

Преводът е направен по изданието:

Robert McCammon

BOY'S LIFE

POCKET BOOKS

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

Boy's Life

Copyright © 1991 by The McCammon Corporation

All rights reserved.

© Иван Атанасов, превод, 2019

© Издателство „Изток-Запад“, 2019

ISBN 978-619-01-0556-5

РОБЪРТ
МАККАМЪН

МОМЧЕШКИ
ЖИВОТ

ВТОРО ИЗДАНИЕ

Превод от английски
Иван Атанасов

*Като млади стихии търчахме в захлас
там, дето ангелите плахо слагат крак,
и демоните се разбягваха пред нас
на лесовете гъсти в тайнствения мрак.
От кока-кола на бутилки през дъна
далекогледаха ни хоризонтите далечни.
Не бяха цапани от гуми на кола
магичните ни светове от детска вечност.
По-малки братя с кучетата си ний бяхме,
преправяхме в ракети към звездите колелата.
Из Космоса през ден напред-назад летяхме,
до Марс за пикник и – обратно към Земята.
Люлеехме се по лианите с Тарзан,
въртяхме ловко шпагата на Зоро.
Бонд редом с нас бе кротък малчуган,
сам Херкулес би паднал от умора.
И бъдещето бе за нас земя далечна,
родителите се въздигаха несъстарими,
а времето – разстлана безконечност
от слънчеви мечти осъществими.
Докрай животът ни бе пълен всеки ден
с одрани колене, усмивки и гълчави.*

*Старчок наднича в огледалото към мен,
но за момчето дума днес ще става.*

Предговор към изданието от 2008 г.

Защо написах „Момчешки живот“

Оказва се по-лесно да напиша книга, отколкото да пиша за книга, която вече съм завършил. Доста странно, нали? Предполагам, че става така, понеже за мен веднъж създадената книга е като готова бронзова статуя. Няма какво повече да се добави или извади, всичко в нея е точно, както е редно да бъде. Или пък не е. Понеже писателят, ако има късмет, все още не се е превърнал в бронзов паметник и продължава напред, което означава, че научава повече за *изкуството* да пишеш. Така че понякога е трудно да поглеждаш назад към ранното си творчество, понеже неизбежно откриваш нещо, което би искал да извадиш или пък ти се ще да добавиш, само че статуята не бива да се пипа.

След като вече съм обяснил причините, мога да кажа, че погледна ли към „Момчешки живот“, всъщност не намирам кой знае каква нужда от промени. Винаги съм вярвал, че при завършването на една книга е чудесно, ако тя се окаже поне петдесет процента от онова, на което си се надявал при започването ѝ. За мое изумление на финала на „Момчешки живот“ открих, че тя покрива първоначалните ми надежди на около деветдесет процента.

Не пиша и никога не съм писал по предварителен проект. Боравя с тъй наречените от мен „знаменателни сцени“ – събития, които се случват в началото, в средата и към края и които, да се надяваме, ще насочват процеса на писане в правилната посока, но единствения път, когато се опитам да използвам предварително подготвен план, не завърших книгата. Вече знаех всичко, което ще се случи в нея, така че защо трябваше да се мъча да я пиша?

Като цяло просто се опитвам да кажа, че пиша на първо място за самия себе си. Искам да съм свой „първи читател“. Искам да пиша книги, които бих чел с удоволствие, стига да не се стараех толкова да ги сътворя.

Разбирате ли ме? Поне за мен всичко това има смисъл и чрез този подход към писането си давам възможност да очаквам с нетърпение развоя на книгата.

Е, ако в момента държите в ръце това ново издание на „Момчешки живот“ и се взирате в този конкретен ред от дрънканиците ми, значи или вече сте чели книгата, или тепърва се готвите да я прочетете за първи път. Стори ми се разумно да споделя с вас защо съм написал тази книга, но първо нека ви кажа отговора на въпроса, който най-често ми задават за нея.

Въпросът е: Автобиография ли е „Момчешки живот“?

Отговорът гласи: Да, а и аз определено се смятам за участник в тази книга, но *не* съм Кори, главният герой.

С кого най-вече се идентифицирам в „Момчешки живот“? Ще ви разкрия тайната малко по-нататък.

Да се върнем на книгата. Започна се като разказ за убийство в малко южняшко градче и по идея трябваше да включва тайна за втори град, залят от водата и потопен под езерото. Главният герой щеше да бъде шерифът, а... о, Боже, почти заспах, както ви го разказвам.

Така че се вгледах много сериозно в двестата страници, които вече бях изписал, и реших, че от тях няма да се роди книга. Картината, която те описвах, нямаше да оживее. При това от няколко дни в главата ми се въртеше историята за момче, което иска да бъде писател, и за нещата, които се случват в родното му градче и са повлияли живота му, а аз все отлагам на заден план този сюжет. Да, но ето че разполагах с един южняшки град и със сочно убийство и си казах... ами добре, нека опитаме да направим книга за момчето.

Започнах да пиша „Момчешки живот“ без план, но с много идеи. И внезапно картината се съживи. Не само това, но и от нея заструи *буйна* жизненост, каквато преди рядко бях изпитвал по време на работата си. Направо летях през страниците. Не, не искам да кажа, че не е било трудно и че не ми се е налагало да обмислям много и да работя стотици часове, а че „Момчешки живот“ наистина се движеше, а аз просто един

вид въртях волана, за да го направлявам – или поне така ми се струваше на моменти.

Това е номерът с писането. Номерът. Когато писането не ти иде отръпки, никой на Божията земя не може да ти помогне. Нито половинката в живота, нито брат или сестра, нито най-добрият приятел, нито редакторът. Никой. Понеже няма друг, който да разбира книгата по-добре от теб самия. Ако има някакъв проблем, трябва да се занимаваш лично с него – ти и само ти.

И обратното, когато работата ти спори... какво мога да кажа? Че чуваш ангелски псалми? Че в главата ти звучи музиката на сферите или нещо подобно? Че всяко късметче, което извадиш от бисквитка, гласи: „Предстои ти голям успех, ако не оплескаш книгата“?

Всъщност да, нещо такова е. Във всеки случай, когато работата върви добре и ти виждаш как картината оживява, а героите стават истински хора, опознаваш ги и виждаш лицата им, и осъзнаваш, че в определен смисъл твориш Живот, тогава... не мисля, че на света има по-голяма наслада.

Когато завърших „Момчешки живот“, направо бях на седмото небе, толкова добра смятах, че се е получила. Пратих ръкописа на издателя си с мисълта: „Рик, те ще ти се обадят и ще бъдат толкова възхитени, че ще ти кажат: *Рик, не знаехме, че си способен на такова нещо, тази книга е толкова различна и сме толкова развълнувани, а ти си свършил страхотна, страхотна работа!*“

Чаках и чаках. И след това телефонът звънна.

Рик. Слушай. Ами... знаеш ли... за книгата. Наистина ни харесва и тъй нататък, обаче... нали знаеш... в нея всъщност се разказва за убийство и ти ще объркаш читателите, като ги караш да си мислят, че романът е автобиография и... знаеш ли... сигурно трябва да изрежеш всичкото това за града и за хората и да се съсредоточиш върху убийството.

Съжалявам. Съжалявам. Просто... ми май... телефонът нещо не работи добре. Така мисля. Съжалявам.

Когато се посъвзех, върнах обаяването и казах:

– Задръжте така за момент. Утре съм в издателството!

После отидох на летището – аз, жителят на Бирмингам, Алабама, дете всъщност нямах кой знае какво литературно образование, но изпитвах любов към четенето и писането, и имах усещането, че този път – този

път! – трябва да се боря за това, в което вярвам. Така отлетях за Ню Йорк, за да се изправя срещу големите литературни акули.

Казах им, че не мога да променя книгата. Че ако настояват за тези промени, аз съм готов да скъсам договора си с тях и че е време да се отърси пепелта от жаравата, в която се бе превърнала кариерата ми.

Големите акули ми цитираха разни факти от бизнеса и цифри от графиката на стената, касаещи лошотиите, сполитащи писателите, които се мъчат да излязат от кутиите си, но след това се съгласиха. Добре, казаха. Твоята книга си е твоя книга. Ако вярваш толкова силно в нея, значи и ние вярваме.

Това беше чудесно. Направо чудесно. Но все пак... нали знаете, когато някой погледне детето ти и каже: „О, какво е хубавко, много добро и силно. Щом казваш...“ – част от радостта на сътворението просто изгасва. Част от всичкото онова, което те превръща в писател, просто незабелязано увяхва и окапва като спаружени есенни листа.

„Момчешки живот“ не беше написан за детска аудитория, но през годините от първата си публикация насам набра огромна популярност сред по-младите читатели. Не знам какви са точните цифри, но го преподават в гимназиите из страната. Знам, понеже съм посещавал цяла камара и съм изнасял открити уроци по английски в спортни зали и класни стаи. А в един и същи ден получих писмо от шотландски господин към осемдесетте и от момче от Сиатъл, което беше на тринадесет. И двамата ми пишеха колко много са се наслаждавали на книгата. Мисля, че тя вече има световна слава. Да видиш японската корица с изображението на Кори, застанал на ръба на езерото, е... ами, просто изумително е.

Непременно трябва да спомена обаче едно конкретно писмо, защото за мен то беше... как мога да опиша усещането?

Преди няколко години една жена ми писа с вестта, че възрастният ѝ баща е починал и предсмъртното му желание било да го погребат заедно с любимата му книга.

Бил я чел и препрочитал непрестанно, казваше ми госпожата. Толкова пъти, че вече не била книга. Превърнала се била в негов близък приятел.

Неотдавна посетих книжарница от голяма верига – по случайност, не в моя роден град – и отидох до онзи щанд, дето го наричат „Маса за класики“. На нея се намират романите на

Дикенс, Юго, Стайнбек, Твен, Верн, Ъпдайк, Вонегът... на практика всички, които учителите се опитват да накарат учениците си да прочетат и настояват, че те са *длъжни* да ги прочетат най-малкото заради бъдещето на света.

И точно там. Там, сред всичките тези книги и всичките тези имена, се намираше „Момчешки живот“.

Моето дете.

Съмнявам се, че някога ще напиша друга книга, на която толкова да ѝ подхожда мястото на този щанд. Бог знае, че възнамерявам да продължа да опитвам. Но имам вече книга на щанда и мисля, че една е напълно достатъчна.

Героят, с когото най-близо се идентифицирам в „Момчешки живот“?

Вероятно вече знаете. Това е Върнън, чиято мечта загинала, понеже го пречупила тежестта на графиката на стената. Понеже в онзи ньюйоркски кабинет той не успял да се противопостави на акулите. Понеже без бой се върнал у дома в Зефир и затворил очи за света отвъд.

Той се пробуди и все още беше жив.

Винаги съм искал да използвам някъде тази фраза. Това ми се струва подходящото място.

Ако четете „Момчешки живот“ за първи път, надявам се да му се насладите. Надявам се да ви отведе до места, които никога не сте знаели, че съществуват... или до места, за чието съществуване може би сте забравили.

Ако това е вторият или третият ви прочит, приветствам ви с добре завърнали се в Зефир. В живота на Кори и в неговия свят. Във вечните летни дни, при славните тайни, потайни местенца и магията, която е във всички нас, но понякога просто се свива и заспива в очакване най-добрият ѝ приятел да се върне у дома.

Благодаря ви!

*Робърт „Рик“ Маккамън
29 януари 2008 г.,
точно след полунощ*

Искам да ви кажа някои важни неща, преди да започнем пътуването си. Оцелях до края. Това е един от проблемите, когато разказваш нещо в първо лице. Читателят знае, че разказвачът не е бил убит. Така че каквото и да ми се случва – каквото и да ми се е случило, – може да сте сигурни, че съм оцелял след края му, макар че може би преживяването ме е променило за добро или за лошо, ваше право е да решите в коя посока точно.

Сигурно ще има места в книгата, където ще си кажете: „Хей, как така той знае, че се е случило това събитие тука или че оня човек е казал или е сторил това и това, пък дори не е бил там?“ Отговорът на този въпрос е, че впоследствие съм открил достатъчно, че да запълня празните места, или в някои случаи съм си измислил какво е станало, или пък тук-там съм преценил, че непременно трябва да се е случило по определен начин, дори да не е било така.

Роден съм през юли 1952 г. Скоро ставам на четирийсет години¹. Боже, какво число само, а? Вече не съм, както критиците ми обичаха да казват, „обещаващ млад талант“. Аз съм това, което съм. Пиша, откакто бях в началното училище и си измислях разни истории – много преди да разбера с точност какво всъщност правя. Публикувах ме за първи път през 1978 г. Така станах писател. Или „автор“? Както казват „Бийтълс“, ако си с меки корици, значи си писател. Автор ставаш, когато те издадат с твърди корици. Едно е сигурно: бая ми се е втвърдила корицата. Понасял съм ритници и съм се усмихвал на добротата като всеки един друг брат и сестра в нашия въртящ се

¹ Първото издание на романа е през 1991 г.
(Всички бележки под линия са на преводача.)

дом. И бях благословен с умението да създавам герои и светове на платното на живота. Писател? Автор?

А какво ще кажете за „разказвач“?

Искаше ми се да положа спомените си върху хартия, където ще мога да ги задържа. Знаете ли, аз вярвам в магията. Бях роден и израснах в магически времена, в магически град, сред магьосници. О, почти всички останали не осъзнаваха, че живеем в тази паяжина от магия, свързани със сребърния филигран на шанса и обстоятелствата. Но аз си го знаех през цялото време. Когато бях на дванайсет години, светът беше моят магически фенер и в неговото призрачно зелено сияние виждах миналото, настоящето и бъдещето. Вие вероятно също сте надничали в него; просто не си го спомняте. Виждате ли, аз смятам така: първоначално всички владеем магията. При раждането носим в себе си вихри, горски пожари и комети. Раждаме се способни да пеем на птиците и да четем облаците, и да виждаме съдбата си в песъчинките. Но след това ни училищосват магията направо от дън душите. Църквоскват ни я, нашляпват я, изпират я и я изресват. Слагат ни на правия и тесен път и ни нареждат да бъдем отговорни хора. Казват ни да се държим спрямо годините си. Казват ни да пораснем, бога ми! И знаете ли защо ни го казват? Понеже онези, които го изричат, се боят от дивото и от младостта и понеже магията, която знаем, ги кара да се срамуват и да се натъжават, че са ѝ позволили да увехне у тях.

След като се отдалечиш много от нея обаче, не можеш да си я върнеш. Може да я докоснеш за по няколко секунди. Просто секунди познание и припомняне. Когато хората се разплачат на филм, това е, защото, макар и за миг, златното огледало на магията се пробужда в тъмния киносалон. След това зрителите излизат на суровото слънце на логиката и разума – и магията отново пресъхва, а те остават някак с усещането за разбито сърце и дори не знаят защо. Когато песен пробуди паметта, когато въртящите се в слънчев лъч пращинки отвлекат вниманието ти от света, когато се заслушаш във влака, минаващ по релсите нощем в далечината, и се зачудиш къде ли отива, ти пристъпваш отвъд онова, което си, и отвъд мястото, където се намиращ. Тогава – за най-кратката частица време – се озоваваш в царството на магията.

Ето в това вярвам аз.

Истината за живота е, че всяка година ни отдалечава все повече от същността, с която сме били родени. Товарят ни ка-

мъни на раменете, някои от тях добри, други не толкова. Случват ни се разни неща. Любими хора умират. Други катастрофират и биват осакатени. Хората губят пътя си по една или друга причина. Не е трудно да се случи в този свят на луди лабиринти. Самият живот дава всичко от себе си, за да ни издърпа изпод краката спомена за магията. Човек не осъзнава какво му се случва, докато един ден не усети, че е изгубил нещо, което дори не е сигурен какво точно представлява. Все едно да се усмихнеш на хубаво момиче и то да те нарече „господине“. Просто се случва...

За мен са важни тези спомени – кой съм бил и къде съм живял. Те съставят голяма част от онова, което ще стана, когато стигна края на пътя си. Имам нужда от спомена за магията, ако изобщо мога да се надявам да призова магия отново. Трябва да знам и да помня, и искам да ви разкажа.

Казвам се Кори Джей Макенсън. Родният ми град се наричаше Зефир, в Южна Алабама. Там никога не ставаше твърде студено или твърде горещо. Улиците му бяха засенчени от големи черни дъбове, а къщите му имаха предни веранди и щори на прозорците. Имаше парк с две бейзболни игрища, едно за деца и едно за големи. Имаше обществен плувен басейн, където водата беше синя и чиста и децата се хвърляха в дълбокия край, за да вадят монети. На Четвърти юли в града устройваха барбекю, а в края на лятото – състезание по писане. Когато бях на дванадесет, през 1964 г., в Зефир живееха към хиляда и петстотин души. Имаше кафене „Брайт Стар“, магазин „Улуърт“, малка зарзаватчийница „Пигли-Уигли“. На Шосе 10 пък се намираще къща, в която живееха лоши момичета. Не всяко семейство притежаваше телевизор. Страната бе на сух режим, което ще рече, че контрабандистите на алкохол процъфтяваха. Птищата водеха на север, на юг, на изток и на запад, а през нощта на път за Бирмингам минаваше товарен влак и след него оставаше мирис на изгорено желязо. Зефир имаше четири църкви и основно училище, и гробище, което се намираще на Поултър Хил. Наблизо имаше и езеро – толкова дълбоко, че спокойно можем да го обявим за бездънно. Родният ми град беше пълен с герои и злодеи, честни хора, които познаваха красотата на истината, и други, за които красотата се таеше в лъжата. Родното ми градче навярно много напомня вашето.

Но Зефир беше магическо място. Духове се разхождаха на лунна светлина. Излизаха от тревистото гроби-

ще и стояха на хълма, и си говореха за старите времена, когато „Кока-кола“ наистина била яка работа и човек можел да различи демократите от републиканците.

Знам. Чувал съм ги. Бризът в Зефир духаше през комарниците, разнасяйки аромата на орлови нокти и пробуждаща се любов, и назъбени сини светкавици връхлитаха земята и пробуждаха омраза. Имахме страшни бури и суша и реката, която минаваше извън града ни, бе добила навика да го наводнява. През пролетта на петата ми година наводнение изкара змии по улиците. След това ястребите се спуснаха – тъмно торнадо от стотици птици – и вдигнаха змиите в усмъртвящите си клюнове и реката се сгуши отново в бреговете си като набито куче. Подир туй слънцето изскочи като призовано от фанфари и от опръсканите с кръв покриви на родното ми градче се вдигна пара.

Имахме си черна кралица, която беше на сто и шест години. Имахме стрелец от Запада, който бе спасил живота на Уайът Ърп в О. К. Корал. Имахме си чудовище в реката и тайна в езерото. Имахме призрак, който витаеше по шосето зад волана на черна спортна кола с нарисувани на капака пламъци. Имахме си Гавраил и Луцифер, а също и бунтовник, който се вдигна от мъртвите. Имахме си извънземен нашественик и момче с идеалния замах и по „Мърчантс Стрийт“ вършееше изтърван динозавър.

Градчето беше магическо.

В душата ми се таят спомените за един момчешки живот, прекаран в това омагьосано царство.

Аз помня.

А ето и събитията, за които искам да ви разкажа.

ЕДНО

Отсенките на пролетта

*Преди изгрев слънце ◊ Долу в мрака
◊ Нашественикът ◊ Стършели по Великден
◊ Смъртта на едно колело ◊ Визитата на
Стария Мойсей ◊ Призовани от Дамата*

1.

Преди изгрев слънце

– **К**ОРИ? СЪБУДИ СЕ, СИНЕ. Време е!
Оставих татко да ме издърпа от тъмната пещера на съня, разлепих очи и погледнах към него. Вече се беше облякъл, носеше тъмнокафявата си униформа с името – ТОМ, – извезано с бели букви на джоба на гърдите му. Надуших бекон и яйца, а радиото в кухнята свиреше тихо. Издрънча тиган и звъннаха чаши; мама опитно се вихреше в родната си стихия като яхнала течението пъстърва.

– Време е – повтори баща ми, докато включваше лампата до леглото ми, и ме остави да присвивам очи срещу последните образи от съня, избледняващи в мозъка ми.

Слънцето още не беше изгряло. Беше средата на март и студеният вятър люлееше дърветата отвъд прозореца ми. Стигаше да положи длани на стъклото, за да го почувствам. Когато татко влезе в кухнята да си вземе кафето, мама разбра, че съм буден, и увеличи леко радиото, за да слуша прогнозата за времето. Преди няколко дни пукна пролет, но тази година зимата имаше остри зъби и нокти и се беше вкопчила в Юга като бяла котка. Не беше валял сняг – тук никога не валеше сняг, – но вятърът беше леден и духаше силно от дроба на Полюса.

– Дебел пуловер! – подвижна мама. – Чу ли?

– Чух! – отвърнах и извадих от скрина дебелия си зелен пуловер.

Ето я стаята ми, озарена от жълтата лампа и озвучена от ръмженето на калорифера: индианска черга, чер-

вена като кръвта на Кочис¹, бюро със седем вълшебни чекмеджета, кресло, тапицирано с кадифе досуц като черно-синьото наметало на Батман, аквариум, в който плуват малките ми рибки – толкова бледи, че може да се види как тупкат сърчицата им, споменатият по-горе скрин, покрит с ваденки от комплекти самолетни моделчета „Ревел“, легло с покривка, съшита от роднина на Джеферсън Дейвис², гардероб и рафтове. О, да, рафтовете! Моята съкровищница! На тези полици са подредени цели купчини от мен самия: стотици комикси – „Лигата на справедливостта“, „Флаш“, „Зеленият фенер“, „Батман“, „Духът“, „Блекхоук“, „Сержант Рок и Веселото братство“, „Акванан“ и „Фантастичната четворка“. Там са списанията „Бойс Лайф“³, дузини издания на „Феймъс Монстърс ъф Филмленд“⁴, „Скрийн Трилс“⁵ и „Попюлър Микеникс“. Има цяла жълта стена „Нашънъл Джиографик“ и тук ще трябва да се изчервя и да призная, че знам къде са всички снимки с африканки.

Полиците се точеха с мили. Колекцията ми камъчета блести в стъклен буркан. Изсушените ми цикади чакат да запечат отново през лятото. Свиркащото ми йо-йо марка „Дънкан“, със скъсано въженце, което татко трябва да оправя. Малката ми книжка с мострени парчета плат за костюми, която взех от г-н Парлоу в мъжкия магазин „Стаг“. Използвам мострите за килим в моите модели на самолетчета. Слагам им и изрязани от картон седалки. Сребърният ми куршум, излят от Самотния рейнджър за ловец на върколаци. Копчето ми от Гражданската война, което падна от „тиквена“⁶ униформа по време на бурята, помела Шайло. Гуменият ми нож за наръгване на крокодили убийци във

¹ Кочис – известен вожд на чоконените, племе от групата на чирикауа-апачите, водил години наред война със САЩ.

² Джеферсън Дейвис – президент на Конфедеративните американски щати (1861–1865); под „роднина на Джеферсън Дейвис“ в случая се има предвид просто „заклет южняк“.

³ „Бойс Лайф“ („Boys Life“) – бойскаутско списание, излиза и днес.

⁴ „Феймъс Монстърс ъф Филмленд“ („Famous Monsters of Filmland“ – знаменити чудовища от филмовия свят): списание, което излиза от 1957 до 1983 г.

⁵ „Скрийн Трилс“ („Screen Thrills“ – екранни тръпки): списание, също посветено на филмовите чудовища; излизат цели 10 броя от него.

⁶ „Тиквените“ униформи са униформите на Конфедеративната армия с оранжево-жълтия цвят на тиква.

ваната. Канадските ми монети, гладки като северните равнини. Богат съм отвъд всякакви граници.

– Хайде на закуска! – провикна се мама.

Вдигнах ципа на пуловера, който беше със същия цвят като разпраната риза на сержант Рок¹. Сините ми дънки имаха кръпки на коленете – медали за смелост, отбелязващи срещите с бодлива тел и чакъл. Фланелената ми риза беше достатъчно червена да раздразни бик. Чорапите ми бяха бели като гълъбови криле, а кецовете ми – черни като полунощ. Мама беше далтонистка, а татко смяташе, че карето си отива с райе. Аз нямах нищо против.

Забавно е как понякога, когато погледнеш към хората, които са те довели на този свят, се виждаш съвсем ясно в тях. Осъзнаваш, че всеки един от нас представлява компромис на природата. Имах тънките кости на мама и вълнистата ѝ, тъмнокафява коса, но татко ми беше дал сините си очи и острия си гърбав нос. Притежавах дългите пръсти на мама – „ръце на художник“, обичаше да ми казва тя, когато се тревожех, че пръстите ми са толкова тънички – и дебелиите вежди на татко, както и малката вдлъбнатина на брадичката му. Понякога си мечтаех да заспя нощес и да се събудя, превърнал се в истински мъж като Стюърт Уитман в „Брегът на Цимарон“² или Клинт Уокър в „Чейен“³, но истината беше, че растях слабо, жилаво хлапе със среден ръст и външен вид и можех да се слея с тапет, ако затворех очи и затаях дъх. Във фантазиите си обаче следях нарушители на закона заедно с каубоите и детективите, които всяка нощ се строяваха на телевизора за парад пред нас, а навън в горите, които се простираха зад къщата ни, помагах на Тарзан да призовава лъвове и стрелях по нацисти в самотната си война. Имах малка група приятели, момчета като Джони Уилсън, Дейви Рей Кълан и Бен Сиърс, но не бях от хлапетата, които може да наречете „популярни“. Понякога се притеснявах да говоря с хора и езикът ми се връзваше на фльонга, така че си затварях устата. Ние с приятелите

¹ Сержант Рок – комикс герой; американски войник, изобразяван традиционно в прокъсана риза в цвят каки.

² „Брегът на Цимарон“ („Cimarron Strip“): американски телевизионен сериал (1967–1968).

³ „Чейен“ („Cheyenne“): американски телевизионен сериал (1955–1963).

ми бяхме на една възраст, с един ръст и темперамент – избягвахме онези, които не можехме да набием, и до един бяхме смотани бойци.

По това време, струва ми се, започна „писането“. Или „реденето“, ако щете. Подредане на обстоятелства, оформяне на света по начин, който е редно да бъде, ако Бог не си беше затворил очите и стиснал зъбите. В реалния свят нямах власт; в моя свят бях като пуснат на свобода Херкулес.

Сигурен съм, че съм наследил една определена черта от дядко ми Джейбърд¹, бащата на татко: любопитството му за света. Той беше на седемдесет и шест години и корав като бича пастърма, имаше мръсна уста и още по-мръсен характер и вечно обикаляше из горите около фермата си. Носеше вкъщи чудесии, от които на баба ми Сара ѝ приляваше: змийски кожи, празни стършелови гнезда, дори животни, които беше намерил умрели. Обичаше да разрязва разни твари с джобното си ножче и да им гледа вътрешностите, а парчетиите от тялото им редеше една по една върху вестници. Веднъж беше окачил мъртва жаба на дърво и ме покани да гледам заедно с него как се хранят мухите. Домъкна у дома конопен чувал листа, изсипа ги в предната стая² и оглеждаше всяко едно с лупа, като записваше разликите помежду им в едно от стотиците си малки тефтерчета „Нифти“. Събираше угарки от пури и изсъхнал изплют тютюн за дъвчене, които пазеше в стъклени съдини. Можеше да седи с часове в мрака и да гледа луната.

Може и да беше луд. Може би „луди“ биват наречени всички, които запазват магията в себе си, след като вече са прехвърлили годините на детството. Но дядко Джейбърд ми четеше неделните комикси и ми разказваше истории за обладнатата от духове къща в малкото селце, където бе роден. Дядко Джейбърд може да беше зъл и глупав, и дребнав, но той запали свещта на чудото в мен и на тази светлина можех да надзърна много далеч извън Зефир.

¹ Джейбърд (Jaybird) – синя сойка, *Cyanocitta cristata*; в преносен смисъл – дърдорко, празнодумец, лентяй.

² „Предна“ стая – хол или гостна на първия етаж в типичните американски южняшки къщи; „приемна“, в която се влиза от антрето и през която се минава, за да се стигне до другите помещения на първия етаж и до стълбите за втория.

Онази сутрин преди изгрев слънце седнах да закусвам с татко и майка в къщата ни на „Хилтоп Стрийт“, а годината бе 1964-та. Вятърът носеше аромата на големи промени – неща, за които си нямах и представа. Знаех само, че точно в този момент имам нужда от още една чаша портокалов сок, както и че се каня да помагам на татко по маршрута му, преди да ме откара до училище. Така че когато закуската приключи и измихме чиниите, след като бях излязъл на студа да кажа добро утро на Ребъл и да му дам неговия „Грейви Трейн“¹, а мама ни целуна с татко, аз си облякох якето с вълнена подплата, взех си училищните тетрадки и ето ни, потеглихме в кашлящия стар пикап. Освободен от клетката си в задния двор, Ребъл ни последва на известно разстояние, но на ъгъла на „Хилтоп“ и „Шоусън“ навлезе в територията на Бадауг, доберман-пинчера на семейство Рамзи, и дипломатично се оттегли назад под тът-нежа на яростно джафкане.

А пред нас се простираше Зефир, затихнал в съня си град, озарен от белия сърп на луната в небето.

Светеха няколко прозореца. Малко бяха. Все пак още нямаше и пет заранта. Сърповидната луна осветяваше бавното течение на река Текумзе и ако Стария Мойсей плуваше в нея, значи целуваше тинята с кожестия си корем. Дърветата по тротоарите на улиците в Зефир бяха все още без листа, а клоните им потрепваха на вятъра. Светофарите – и четирите, разположени на онова, което можеше да мине за главни кръстовища – примигваха в жълто в умерен ритъм. На изток реката бе прекрачена от разположен в широко ждрело каменен мост с намусени гаргойли. Твърдеше се, че лицата на издяланите през двайсетте години чудовища имитирали различни конфедеративни генерали – един вид паднали ангели. На запад шосето се виеше през гористите хълмове и водеше към други градове. Железопътна линия прерязваше Зефир от север, минаваше право през района на Брутън, където живееха всички черни. На юг беше разположен градският парк, където се издигаше сцената и в земята бяха издълбани няколко бейзболни бази. Паркът бе кръстен на Клифърд Грей Хейнес, основателя на Зефир, и там имаше негова статуя – седнал на камък с облежната на дланта си брадичка. Татко казваше, че Кли-

¹ „Грейви Трейн“ („Gravy Train“) – марка кучешки консерви.

Фърд му приличал на човек със запек, дето нито може да си свърши работата, нито да стане от клекалото. Още по на юг Шоце 10 напускаше границите на Зефир и се виеше като черна отровна змия през блатистите гори, покрай парк с каравани и покрай Саксън Лейк, езерото с никому неизвестна дълбочина.

Татко подкара по „Мърчантс Стрийт“ и минахме през центъра на Зефир, където се намираха магазините. Ето ги бръснарницата „Долар“, мъжка мода „Стаг“, местния железарски и хранителен магазин, зарзаватчийницата „Пигли-Уигли“, също и магазин „Улуърт“, кино „Лирик“ и други разнообразни атракциони, разположени по централната улица, която дори имаше истински тротоари. Не беше кой знае какво обаче – ако мигнеш няколко пъти, вече си я подминал. След това татко прекоси железопътната линия, продължи още две мили и зави в портала, над който бе окачена табела „Мандра Грийн Медоус“. Камионите за мляко вече стояха на рампите, готови за товарене. Тук кипеше усърден труд, понеже мандра „Грийн Медоус“ отваряше рано и млекарите си имаха постоянни маршрути.

Понякога, когато графикът беше особено натоварен, татко ме молеше да му помогна с доставките. Обичах тишината и спокойствието на сутрините. Обичах света преди изгрев. Харесваше ми да откривам какво си поръчват от мандрата различните хора. Не знам защо; може би бях наследил любопитството на дядко Джейбърд.

Татко провери списъка с бригадира – едър мъж с войнишка подстрижка, казваше се г-н Боуърс – и след това започнахме да товарим камиона ни. Ето ги бутилките с мляко, кашоните с пресни яйца, кофите с извара и специалните картофена и бобена салата на „Грийн Медоус“. Всички те бяха още студени от хладилната зала, а под светлините на товарната рампа заскрежените бутилки с мляко блестяха. На хартиените им капачки беше нарисувано лице на усмихнат млекар и имаше надпис: „Добро за теб!“ Докато работехме, г-н Боуърс дойде при нас. Планшетът, който носеше, беше отпуснат покрай бедрото му, а зад ухото си беше забучил молив.

– Искаш ли да станеш млекар, Кори? – попита ме той.

Отвърнах, че може и да стана.

– На света винаги ще му трябват млекари – продължи г-н Боуърс, – нали така, Том?

– Което си е вярно, вярно си е – отвърна татко.

Това му беше общата безсмислена фраза, която използваше, когато слушаше само с половин ухо.

– Ела да кандидатстваш, като станеш на осемнайсет – по-съветва ме бригадирът. – Ще те уредим!

Той ме тупна по рамото така, че замалко да ми изтракат зъбите. Във всеки случай здравата дръннаха бутилките в касетката, която носех.

След това татко се качи зад големия волан, аз се настаних на седалката до него, той завъртя ключа, двигателят изрева и камионът с все сметановия си товар се отлепи от товарната рампа.

– Какво ще кажеш за предложението? – попита татко. – Да станеш млекуар, имам предвид. Влече ли те?

– Би било забавно – съгласих се.

– Всъщност не е. Не, нищо лошо няма, но не е работа, която да те забавлява всеки ден. Май никога не сме си говорили за това какъв искаш да станеш, а?

– Не, сър.

– Ами не мисля, че непременно трябва да си млекуар просто защото моята професия е такава. Нали разбираш, не съм започнал с намерението да ставам млекуар. Дядко ти Джейбърд искаше да ме прави фермер като него. Баба ти Сара искаше да стана лекари. Можеш ли да си представиш? – Татко ме стрелна с поглед и се ухили. – Аз – доктор? Доктор Том! Не, сър, това не е за мен!

– А какъв си искал да бъдеш? – полюбопитствах.

Татко помълча за малко. Като че ли обмисляше въпроса ми, при това много внимателно. Хрумна ми, че може би никой досега не го е питал подобно нещо. Той здраво стисна укрепения със спици волан в мъжките си ръце и се споразумя с пътя, който се виеше пред фаровете ни, а после каза:

– Първият човек на Венера. Или ездач в родео. Или човек, който може да погледне към празно място и да си представи къщата, която иска да построи там, чак до гвоздейчетата и керемидките. Или детектив... – От гърлото на татко, някъде дълбоко, се раздаде тих кикот. – Но в мандрата им трябваше още един разносвач на мляко, така че станах млекуар.

– Не бих имал против да съм шофьор на спортни коли – признах.

Татко понякога ме водеше на състезанията с коли на пистата до Барнсбъро. Сядахме, ядахме хотдог и гледахме как летят искри от сблъсъците на очукан метал.

– Да стана детектив също няма да е зле. Ще разгадавам мистерии и тем подобни, също като момчетата Харди¹.

– Аха, няма да е лошо – съгласи се татко. – Човек не знае как ще се извъртят нещата обаче, това си е самата истина. Целиш се към дадено място, летиш като точна стрела, но преди да удариш в десетката, вятърът те повлича. Не вярвам да съм срещал и един човек, който да е станал такъв, какъвто е искал, когато е бил на твоята възраст.

– Искам да пробвам всичко на света – казах. – Искам да живея милион пъти!

– Ами... – И тук баща ми ме черпи с едно от мъдрите си кимвания. – ... това би било страхотно магическо изпълнение, нали? – Той посочи: – Ето я първата ни спирка!

В тази първа къща сигурно имаше деца, понеже бяха поръчали две кварта² шоколадово мляко в допълнение към двете им кварта обикновено. След това потеглихме отново, карахме по улиците, където единствените звуци бяха вятърът и лаят на ранобудните кучета. Спряхме на „Шантък Стрийт“ да доставим пълномаслено мляко и айран на някой, който явно обичаше квасеното мляко. Оставяхме блестящи бутилки на стълбите на повечето къщи по „Бивърд Лейн“ и татко работеше бързо, докато аз проверявах списъка и му приготвих следващата поръчка в студената каросерия на камиона; бяхме добър екип.

Татко каза, че има няколко клиенти надолу и на юг близо до Саксън Лейк, а след това ще се върнем обратно нагоре, така че да довършим останалите улични доставки, преди да бие училищният ми звънец. Той ни прекара покрай парка и извън Зефир, а гората притисна пътя и от двете страни.

Наближаваше шест сутринта. На изток, над обраслите с борове и кудзу³ хълмове, небето започваше да просветлява. Вятърът си проправяше път през дърветата като юмрук на бияч. Подминахме кола, пътуваща на север. Шофьорът ѝ примигна с фарове и татко му махна. Обясни ми:

¹ Братята Харди (Hardy Boys) – герои на серия юношески криминални романи, излизали в САЩ от 1927 г., винаги под псевдонима на Франклин Диксън, макар че върху серията работят много автори.

² Кварта = 1,1 литра.

³ Кудзу (*Pueraria lobata*) – пуерария, увивно растение от рода на бръшляна.

– Марти Барклий разнася вестниците.

Замислих се за факта, че има цял свят, който си върши работата преди изгрев, и хората, които току-що се събуждат, не принадлежат към него. Завихме по Шосе 10 и поехме нагоре по прашното платно да доставим мляко, извара и картофена салата на малка къща, кацнала сред гората, а после се насочихме отново на юг към езерото.

– Колеж – каза татко. – Непременно трябва да отидеш в колеж, така ми се струва.

– Може и да трябва – отвърнах, макар в момента между колежа и мен да се простираше цяла безконечна вечност.

За тези учебни заведения знаех само, че там тренират отборите по американски футбол на Обърн и Алабама, както и че някои хора обожават Биър Брайънт¹, а други коленичат пред Шъг Джордан². Струваше ми се, че избираш в кой колеж да отидеш според това кой треньор ти харесва повече.

– Трябва да имаш хубави оценки, за да идеш в колеж – сподели татко. – Трябва да си учиш уроците!

– На детективите нужно ли им е да ходят в колеж?

– Така ми се струва, ако искат да са професионалисти в областта си. Ако бях ходил в колеж, можеше да стана оня човек, дето строи къща на празното място. Никога не знаеш какво те очаква занапред и това е самата...

Истина, канеше се да каже той, но така и не довърши мисълта си, понеже излязохме иззад обраслия с дървета завой и една кафява кола изскочи от гората право пред нас, а татко извика, все едно са го нажилили стършели, докато натискаше здравата спирачката.

Татко диво въртеше волана наляво, а кафявата кола се пързулна пред нас и видях с очите си как слезе от Шосе 10 и се спусна по насипа от дясната ми страна. Фаровете ѝ не бяха включени, но определено зад волана имаше човек. Гумите на колата се врязаха в храсталаците и след това тя се друсна над

¹ Биър Брайънт е дългогодишен треньор на отбора на Университета на Алабама; най-успешният треньор на всички времена с общо 323 победи в кариерата си.

² Шъг Джордан е дългогодишен треньор на (познахте) отбора на Университета в Обърн, под негово ръководство в шампионата през 1957 г. отборът на „Тигрите“ постига ненадминат резултат от 10–0.

малкия нос от червен камък и изчезна в мрака. Изплиска вода и аз осъзнах, че току-що се е хвърлила в Саксън Лейк.

– Падна във водата! – извиках.

Татко спря млекарския камион, дръпна ръчната спирачка и изскочи в буренака покрай пътя. Докато изляза от кабината, той вече тичаше към езерото. Вятърът плющеше и виеше около нас, а татко се изправи на червения каменен нос. На слабата розова светлина виждахме само как колата се люлее във водата, а от багажника ѝ излизат големи мехури въздух.

– Хей! – извика баща ми, свил длани около устата си. – Излизай отвътре!

Всички знаеха, че Саксън Лейк е дълбоко като греха и когато тази кола потъне към мастилените дълбини, ще си е отишла завинаги.

– Хей, излизай! – извика татко отново.

Човекът зад волана, който и да беше, не реагира.

– Сигурно е припаднал от удара! – реши баща ми.

Събу си обувките. Колата започваше да се обръща към страната на пътника и от нея се разнасяше ужасен вой, вероятно резултат от нахлуването на вода в купето.

Татко каза:

– Дръпни се!

Отстъпих и той скочи във водата.

Баща ми беше добър плувец. Стигна до колата с няколко мощни загребвания и видя, че прозорецът откъм шофьора е отворен. Въртящата се около краката му вода засмукваше и телеше автомобила надолу към неизмеримата дълбина.

– Излизай! – извика, но шофьорът просто си седеше вътре.

Татко се хвана за вратата, посегна вътре и сграбчи жертвата за рамото. Беше мъж и беше без риза. Плътта му беше бяла и студена и баща ми усети как собствената му плът настръхва. Главата на шофьора се заклати назад със зинала уста. Русата му коса бе подстригана късо, тъмни синини плътено затваряха очите му, лицето му беше подуто и деформирано от зверски побой. Около шията му беше усукана медна струна за пиано, тънката метална жица бе толкова здраво стегната, че кожата се бе цепнала.

– Исусе! – прошепна баща ми, цапайки във водата.

Колата се люлееше и съскаше. Главата на шофьора увисна отново на гърдите, като че ли нещастникът се готвеше за мо-

литва. Водата вече се беше вдигнала над голите му колене. В този момент баща ми осъзна, че шофьорът е чисто гол, няма и конец по себе си. Нещо проблесна на волана – белезници, които прикрепяха дясната китка на мъжа към кормилото.

Баща ми беше преживял трийсет и четири години. Беше виждал мъртъвци и преди. Когато и двамата са били на по петнайсет, Ходж Клемънсън – един от най-добрите му приятели – се удавил в река Текумзе и тялото му било намерено чак след три дни, подуто и покрито с жълта дънна тиня като черупка на древна мумия. Преди шест години татко се бе изправил пред останките на Уолтър и Джийни Трейнър след челен сблъсък между буика им и камион с трупи, каран от надрусано със стимуланти хлапе. Беше видял и овъглените мощи на Малкия Стиви Каули, след като пожарникарите угасиха пламъците по смачканата черна спортна кола на име „Среднощната Мона“. Татко се бе взирал към ухилената усмивка на смъртта няколко пъти и бе понесъл тази гледка мъжки, но този път бе различно.

Този път смъртта бе надянала маската на убийството.

Колата потъваше. Когато се потопи капакът на двигателя, опашните ѝ спойлери щръкнаха нагоре. Тялото зад волана помръдна отново и баща ми забеляза нещо на рамото на мъртвеца. Синя ивица на фона на бялата кожа. Не, не беше синина, а татуировка. Представляваше череп с крилца, излизаци от костените му слепоочия.

Колата нагълта още вода и блъвна силна струя мехури. Езерото не търпеше да му се отказва; то се канеше да си прибере играчката и да я пхне в едно от потайните си чекмеджета. Когато купето започна да се плъзга в тъмата, струята награби краката на татко и го дръпна под повърхността. Застанал на червения каменен нос, аз видях главата му да изчезва и извиках:

– Татко! – Паниката кипеше в стомаха ми.

Под водата баща ми се бореше с мускулите на езерото. Колата потъваше под него и докато краката му блъскаха за опора в течния гроб, нов поток мехури избликна нагоре и го откъсна от водовъртежа, позволявайки му да се изкатери по сребърната стълба към въздушния джоб на тавана.

Видях главата му да се подава на повърхността.

– Татко! – извиках отново. – Татко, излизай!

– Добре съм! – отвърна той, но гласът му трепереше. – Идвам!

Той заплува кучешката към брега, тялото му внезапно бе отслабнало като изцеден парцал. Езерото продължаваше да се бунтува там, където колата бе разтревожила вътрешностите му, сякаш храносмилаше нещо развалено. Татко не успя да се изкатери на червената скала, така че изплува до място, където можеше да се издърпа по израслите лози и камъните.

– Добре съм! – повтори ми, докато излизаше от езерото и краката му потъваха до коленете в тинята.

Костенурка с размер на супена чиния се стрелна покрай него и потъна с разтревожено избълбукване. Погледнах назад към камиона с млякото, ей така, не знам защо.

И видях нечий силует, застанал в горите от другата страна на пътя.

Просто си стоеше там. Носеше дълго тъмно палто. Полите му трепкаха на вятъра. Може би бях усетил погледа на онзи, който ме гледаше, докато на свой ред гледах как татко плува към потъващата кола. Потреперих леко – мъртвешки студ, – а след това примигнах няколко пъти и там, където бе стоял силуетът, сега отново имаше само гора, която вятърът люлееше.

– Кори – повика ме татко, – подай ми ръка, сине!

Спуснах се на тинестия бряг и му оказах каквато помощ можех – на колкото бе способно изплашено дете. След това той стъпи на твърда почва и бръсна мократа коса от челото си. Каза настоятелно:

– Трябва да намерим телефон. В онази кола имаше човек. Пое право към дъното!

– Видях... видях... – Посочих към гората от другата страна на Шосе 10. – Някой сто...

– Хайде, да вървим!

Татко вече пресичаше пътя със сковани, джапаци крачки, понесъл обувките си в ръка.

Сритах на скорост собствения си кракомобил и го последвах плътно като сянка, а погледът ми се върна натам, където бях видял силуета, но там нямаше нищо и никой – абсолютно никой.

Татко запали двигателя на млекарския камион и включи парното. Зъбите му тракаха, а на сивия сумрак лицето му беше бледо като восъчна свещ.

– Каква проклетия само... – каза той и с това ме шокира, понеже никога не псуваше пред мен. – Закопчан с белезници

за волана, така беше! С белезници! Боже мой, лицето му беше направо смазано от бой!

– Кой беше?

– Понятие си нямам. – Татко усили парното и след това подарка на юг към най-близката къща. – Сигурация е обаче, че някой добре го беше опухал! Боже, колко ми е студено!

Отдясно се отклоняваше черен път и татко тръгна по него. На петдесетина ярда от Шосе 10 се издигаше малка бяла къща с веранда и комарник на вратата. От едната ѝ страна имаше розова градина. Под зелен пластмасов навес бяха паркирани две коли, едната – червен мустанг, а другата – стар кадилак, целият в ръждиви петна. Татко спря пред къщата и нареди:

– Чакай тук! – След което зашляпа с мокрите си чорапи към вратата и натисна звънеца.

Наложи се да позвъни още два пъти, докато му отворят под звъntenето на вятърни чанове. На прага застана червенокоса жена, в която можеха да се съберат три като майка ми. Носеше син пеньоар с черни цветя по него.

Татко каза:

– Госпожо Грейс, трябва да използвам телефона ви наистина бързо!

– Целият сте *мокър*! – Гласът на г-жа Грейс прозвуча като стържене на ръждив трион.

В ръка стискаше цигара, а пръстите ѝ бяха обсипани с пръстени.

– Случи се нещо лошо – осведоми я татко.

Тя въздъхна като червеноглав буреносен облак и се съгласи:

– Ами добре тогава, айде влезте! Пазете килима!

Татко влезе в къщата, звънтящата врата се затвори, а аз си седях в млекарския камион, докато първите оранжеви лъчи на утрото избликваха иззад хълмовете на изток. Можех да надуша езерото в кабината при мен. На пода под седалката на баща ми имаше локва вода. Бях видял някой да дебне в гората. Знаех, че съм го зърнал. Или не бях? Тогава защо този някой не дойде да види какво е станало с човека в колата? И кой изобщо беше онзи в колата?

Умувах върху тези въпроси, когато вратата се отвори отново и г-жа Грейс излезе навън, този път навлякла върху синята си роба торбест бял пуловер. Беше си обула гугенки, глезените и прасците ѝ бяха дебели като млади дървета. В едната си ръка крепеше кутия с бисквити

„Лорна Дун“, а в другата – запалената цигара. Приблужи

се до млекарския камион и ми се усмихна.

– Здравсти! – каза ми. – Ти си Кори.

– Да, ’спожо! – отвърнах.

Г-жа Грейс не се усмихна особено убедително. Устните ѝ бяха тънки и носът – широк и плосък, а веждите ѝ представляваха драснати с черен молив черти над хлътнали сини очи. Ръгна кутията с бисквити към мен.

– Искаш ли бисквитка?

Не бях гладен, но нашите винаги са ме учили да не отказвам подаръци. Взех си бисквитка.

– Взemi си две – предложи г-жа Грейс, така че си взех и втора. Тя също изхруска една бисквита и след това си дръпна от цигарата и блъвна дим през ноздрите си. Каза: – Баща ти е нашият млекар, та смятам, че сигурно сме в списъка. Шест кварта мляко, две мътеници, две шоколадови и три пинти сметана.

Проверих в списъка. Ето го името ѝ – Грейс Стафърд – и поръчката точно както ми я издиктува. Казах на г-жа Грейс, че ей сега ще ѝ приготвя покупките.

– На колко си години? – поинтересува се тя, докато работех. – Дванайсет?

– Не, ’спожо. Ще ги навърша през юли.

– Аз имам син. – Г-жа Грейс тръсна пепелта от цигарата си. Сдъвка още една бисквита. – Стана на двацет през декември. Живее в Сан Антонио. Знаеш ли къде е това?

– Да, ’спожо. Тексас. Където е и Аламо.

– Точно така. Стана на двацет, което значи, че аз съм на трийсет и осем. Какво съм дърто изкопаемо, а?

„Това е въпрос капан!“, казах си и реших да отговоря:

– Не, ’спожо!

– Я се виж какъв си малък дипломат! – Тя се усмихна отново и този път усмивката стигна до очите ѝ. – Взemi си още една бисквитка! – Г-жа Грейс ми остави кутията, отиде до външната врата и се провикна към къщата: – Лейни! Лейни, вдигни си задника и ела навън!

Баща ми излезе пръв. На острата светлина на утрото изглеждаше стар, а под очите му имаше тъмни кръгове.

– Обадох се в офиса на шерифа – каза ми, докато сядаше на мократа си седалката и пъхаше крака в обувките си. – Някой ще ни пресрещне там, където потъна колата.